تجزیه و ترکیب

استاد حسینی	جلسه ۸	منصوب و غیر منصوب

بحث این جلسه: آنچه که منصوب و غیر منصوب می آیند:

الف: تمییز

ب: باب اشتغال

ج: منادی

د: مستثنی

وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا

وَكُلَّ إِنْسَانٍ: از باب اشتغال منصوب است. (مورد جایز الوجهین: نصب و رفع)

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

الَّذِينَ: مستثنی و محلا منصوب است، چون مستثنی متصل و در کلام مثبت و تام است، لذا واجب النصب است.

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

إِيَّاهُ: مستثنی، منصوب، کلام غیر موجب و غیر تام است، لذا تابع قبل است، و «احدا» در تقدیر به عنوان مفعول به «تعبدوا» منصوب بوده لذا مستثنی نیز منصوب است.

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ

إِبْلِيسَ: مستثنی و منصوب، کلام تام و موجب است البته استثناء منقطع است، (مستثنی واجب النصب می باشد.)

قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْزًا

أَيَّامٍ: تمییز عدد و مضاف الیه لذا مجرور است.

رَمْزًا: مستثنی و منصوب، در وجه نصب دو قول ذکر شده:

الف: چون منقطع است منصوب است (زیرا رمز از جنس کلام نیست)

ب: استثناء متصل است.

يَا عَلِيُّ، مَنْ حَفِظَ مِنْ أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثاً يَطْلُبُ بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَ الدَّارَ الآخِرَةَ حَشَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَداءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولئِكَ رَفِيقاً.

عَلِيُّ: منادا است، مبنی بر رفع، محلا منصوب،

حدیثا: تمییز عدد.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ اللهِ الْأَكْبَرَ وَ يَا عِيدَ أَوْلِيَائِهِ الْأَعْظَمَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَكْرَمَ مَصْحُوبٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ وَ يَا خَيْرَ شَهْرٍ فِي الْأَيَّامِ وَ السَّاعَاتِ

شَهْرَ اللهِ، عِيدَ أَوْلِيَائِهِ، أَكْرَمَ مَصْحُوبٍ: همه منادای مضاف، منصوب

حوزه علمیه مجازی امام صادق علیه السلام